

Wereldgebedsdag voor de Armen

Een voorbeeld uit Arnhem

De bisdomstaf ziet in parochies graag een band tussen het liturgisch centrum en diaconale activiteiten. Want ze kunnen elkaar versterken, is het idee. En dat is ook zo. Daarom vertel ik graag over momenten waarop deze band wordt gezocht. Op 17 november vorig jaar bezocht ik de viering in de St. Martinuskerk in Arnhem. Pastoor Tuan was in Vietnam vanwege het plotseling overlijden van zijn vader. Daarom ging Aloys Lurvink, een emeritus die de lokale situatie goed kent, voor. Hij verzorgde ook de preek, waarna pastoraal werkster Ellie Smeekens een getuigenis aflegde over haar ervaringen met armoede en de strijd van mensen om een waardig bestaan. Na de viering was er soep met brood in de nevenruimte. Tijdens die maaltijd, waaraan zo'n veertig mensen deelnamen, werd er in kleine groepen gesproken over omgaan met armoede aan de hand van vragen, aangeleverd door SchuldHulpMaatje Nederland. Het koor van het Inloophuis Sint Marten sloot de bijeenkomst af met een aantal liederen (foto rechts).

Voor de derde keer gaf men vorm aan de Wereldgebedsdag voor de Armen. Het idee voor deze dag komt van paus Franciscus. Bij de afsluiting van het Heilig Jaar van de Barmhartigheid in 2016 besloot hij deze dag in te stellen. De dag wordt vanaf 2017 elk jaar gevierd op de 33^{ste} zondag door het jaar. De lezingen gaan dan over het einde van de wereld. Vanwege het thema is als eerste lezing gekozen voor de tekst uit Leviticus over de instelling van een jubeljaar.

Pastor Lurvink legde de volgende link met het Evangelie: *We denken wel eens: als het zo doorgaat, vergaat de wereld. Wanneer zal dat gebeuren dan? Menselijke verhoudingen worden ontregeld, het aanjagen van angst, oorlog en verraad zijn overal. Een tijd van vervolging; mensen gemarteld, voor het gerecht gebracht, vermoord. Ieder houvast verdwijnt dan. Alles zal vergaan. Soms lijkt het ook wel of mijn eigen wereld aan het vergaan is. We zouden er wanhopig van worden. Dit is het woord van vandaag: Jezus zegt dat dit het einde niet is. Hij zegt: deze tijden zijn juist een kans om getuigenis af te leggen. In een tijd waarin*

alles overhoop gehaald wordt ervan getuigen dat we mensen zijn en dat we elkaar ondersteunen en vergeven. Het einde is dat God alles zal vervullen. Dat alles goed zal zijn. Dat alles liefde zal zijn. Dát is het einde. Dat we allen van Christus zijn, geliefd, gekend.

Ellie Smeekens sloot daarop aan in haar getuigenis. Ze noemde uit haar eigen pastorale praktijk een drietal voorbeelden van hoe mensen in armoede kunnen geraken. Ze plaatste die voorbeelden in een groter kader: *Zevenhonderdduizend mensen hebben ernstige betalingsachterstanden, las ik vorige week zaterdag in een landelijke krant. 'De Gelderlander' van afgelopen week berichtte dat in Arnhem één op de vijf huishoudens moeite heeft om rond te komen. Eén op de negen kinderen groeit hier op in*



een gezin dat leeft op of onder de armoedegrens. Het beeld dat alleen mensen die geen baan hebben te maken krijgen met armoede, klopt niet. 40% van de mensen die arm zijn heeft betaald werk: onder hen ZZP'ers, flexibele arbeidskrachten, mensen met een nul uren contract of een andere kleine baan. Vorige week is het Armoede-onderzoek naar hulpverlening door kerkelijke organisaties in Nederland gepresenteerd. Het werd uitgevoerd door kerken en diaconale organisaties. Ook onze eigen PCI, de Parochiële Caritas, deed eraan mee. Uit het onderzoek bleek dat kerken in 2018 weer meer



Na de kindernevendienst zingen de kinderen een lied over Sint Maarten 'soldaat van de koning, met God in zijn hart'

vragen om hulp hebben gekregen en weer meer hulp hebben gegeven.

Vervolgens vertelde Ellie op een invoelbare manier over wat armoede doet met mensen die zij ontmoet heeft. Daarna bekeek zij dit alles vanuit het perspectief van het geloof met woorden van paus Franciscus, die naar aanleiding van de Werelddag van de Armen schreef: *In de nabijheid van de armen ontdekt de Kerk dat zij een volk is dat, verspreid over zoveel naties, de roeping heeft ervoor te zorgen dat niemand zich een vreemdeling of buitengesloten voelt, omdat zij allen betrekt bij een gemeenschappelijke weg van heil.*

Ellie herkent zich daarin. Ten slotte legde ze een verband vanuit de diaconale praktijk met de eerste lezing over het Jubeljaar. Eens in de 50 jaar werd rechtgezet wat was scheefgegroeid in de bezitsverhoudingen en daarmee vaak ook in de sociale verhoudingen tussen mensen. Er is discussie over of dit ooit wel gepraktiseerd is in het oude Israël, maar er zit een diep geloof en een wijze van denken onder die onze huidige denk- en handelswijze, onze omgang met bezit, onder kritiek stelt. Dit kan ook ons inspireren: dat de aarde en



alles wat ze voortbrengt aan voedsel en grondstoffen ten diepste niet van ons is. Het is ons allemaal gegeven. Niet om het ons toe te eigenen, want wat de aarde ons geeft is van God. Hoe we met bezit omgaan, de omgang met de armen: het heeft alles te maken met onze omgang met God zelf.

In het omgaan met de schuldenproblematiek is de basis: de ander zicht blijven geven op een goed leven. En een goed leven betekent een leven dat bevrijd is van alles wat gevangen houdt. Schulden zijn zo'n gevangenis die je onvrij maakt in handelen maar ook in denken. We zijn geschapen om vrij voor Gods aangezicht te kunnen leven, om de talenten die we meegekregen hebben in ons leven te kunnen ontplooiën, om de mens te worden zoals God ons bedoeld heeft.

Daarvoor is het belangrijk dat mensen na verloop van tijd weer nieuwe kansen krijgen en een

nieuw begin kunnen maken. Dat we dat in regels, maar ook in onze omgang met elkaar, mogelijk maken. Niet alleen voedsel en grondstoffen zijn ons

gegeven, we zijn óók aan elkaar gegeven: "Al wat ge gedaan hebt voor één van de geringsten van mijn broeders en zusters hebt ge voor Mij gedaan."

Zo verkondigen en getuigen, vanuit de pastorale praktijk, kan in Arnhem omdat er

al jaren geïnvesteerd wordt in presentiepastoraat onder de armen en voor een wisselwerking tussen liturgie en diaconie. Iedereen krijgt een plek in de Martinuskerk. Arme mensen en ook mensen met geestelijke problemen zijn geen object van zorg. Zij worden aangesproken als Godzoekers, als dragers van geloof en als medemensen die terecht gezien willen worden. In het gesprek onder de maaltijd zei iemand: *Ik ben lector geworden, want ik zit vreselijk in de shit en ik hoop dat God me zal helpen om verder te komen.* Verrassend. Deze parochie, waarvan ook een aantal kerken gesloten zijn, bouwt zichzelf mede op vanuit het waaien van de Geest onder de armen.

door Hans Oldenhof, diocesaan diaconaal werker